

VERTROUWELIJKVOORBEREIDING 21e CPN-CONGRESS a m e n v a t t i n g

Op 7 februari j.l. werd de discussiegrondslag voor het 21ste partijcongres, die eind januari door het CPN-partijbestuur was aangenomen, in "De Waarheid" gepubliceerd.

Getracht is de aloude eenheidspolitiek, die gericht was op een mogelijk samengaan van communisten en socialisten, te verruimen door nu ook rooms-katholieke en protestants-christelijke arbeiders er een plaats in toe te denken. De sleutel tot deze politiek wordt gezien in een gezamenlijke stellingname inzake het vraagstuk van oorlog en vrede.

Opnieuw komt de CPN "in het belang van de vrede" op voor een neutraal Nederland, nu echter - in het kader van de eenheidspolitiek - zonder de moeilijk haalbare eisen van november 1962: algemene, eenzijdige ontwapening en uittreding uit NAVO en EEG.

Opmerkelijk is voorts de bereidheid van de CPN-leiding om betrekkingen aan te knopen met de Joegoslavische Communistenbond. Van een tegemoetkoming t.o.v. de dissident-communistische Socialistische Werkers Partij (SWP), logischerwijze voortvloeiende uit de verbeterde verhouding met Joegoslavië, is tot nu toe echter niets gebleken.

Het partijstandpunt inzake de autonomie van de partij en de rol van de CPN in de internationale communistische beweging is geheel conform de rede van Paul de Groot dd. 18 juli 1963. De CPN verklaart zich vóór een internationale conferentie van alle communistische partijen, mits daarmee de eenheid der communistische beweging wordt gediend. Over een regionale conferentie wordt niet gerept.

Wellicht om te voorkomen dat de ideologische instelling van de partij zal worden ondermijnd door de - in communistische ogen - verdoorgevoerde eenheidspolitiek, doet de CPN-leiding speciaal een beroep op de oudere partijgenoten om met hun ervaring en gezag de partij te blijven steunen in leidinggevende functies.

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

DE VOORBEREIDING VAN HET 21e CPN-CONGRES

Inleiding

Het partijbestuur van de CPN heeft tijdens de zitting van 25 en 26 januari j.l. de discussiegrondslag (stellingen) voor het 21ste partijcongres aangenomen.

Dit congres zal plaats vinden gedurende de aanstaande Paasdagen, op 28, 29 en 30 maart 1964, onder het motto: "Nieuwe wegen naar eenheid, voor democratie en vooruitgang".

In zijn openingsrede op de partijbestuursvergadering gewaagde de CPN-voorzitter Paul de Groot van diepgaande veranderingen die zich voltrekken in het denken der mensen en in de politieke constellatie van deze tijd. De politiek van de koude oorlog en het anti-communisme verliezen terrein, de arbeiderseenheid groeit in de strijd tegen de monopolies. Internationaal is er sprake van een duidelijke aftakeling van het imperialisme, terwijl het socialisme in kracht toeneemt. Deze ontwikkeling, aldus Paul de Groot, geeft aanleiding tot een "nieuwe oriëntering" van de partij in de geest van een "voorzichtig optimisme". In feite is deze "nieuwe" oriëntering - nationaal gezien - echter niet veel meer dan een voortzetting en uitbreiding van de oude eenheidspolitiek, gebaseerd op de CPN-stellingen van november 1962 en - internationaal gezien - een beklemtoning van de autonomie van de partij, zoals Paul de Groot deze stelde in zijn rede van 18 juli 1963.

De ontwikkeling van de eenheidspolitiek sinds 1962

Internationaal gestimuleerd door de houding van Moskou en nationaal door de gunstige uitslag der verkiezingen en door de verschijning van het P.v.d.A.-rapport "In dienst van de vrede" concretiseerde de CPN in november 1962 haar eenheidsstreven in een aantal stellingen, die toegelicht en bekrachtigd werden op de partijconferentie van medio december daaropvolgend. De partijleiding van de CPN achtte in deze stellingen de tijd gekomen voor een gezamenlijk optreden van communistische en socialistische arbeiders, teneinde het na de Kamerverkiezingen van 1963 demissionnaire kabinet-De Quay te vervangen door een "regering van de arbeidersbeweging", bestaande uit CPN, PvdA, PSP en het NVV. Noodzakelijk was daartoe - aldus de CPN-leiding -

VERTROUWELIJK - 3 -

VERTROUWELIJK

een verscherpte strijd voor "eenheid in de vakbeweging", d.w.z. voor toetreding van communistische arbeiders tot het NVV.

De verkiezingen van mei 1963 brachten echter een uitslag die niet strookte met de plannen en verwachtingen van de CPN.

Op de partijbestuursvergadering van 30/31 mei spraken verscheidene CPN-bestuurders hun teleurstelling over deze ontwikkeling uit. Betoogd werd dat de CPN nog te weinig inspirerend werkte op de "linkse krachten" waardoor de ideeën van de minderheid in de PvdA de weg tot de massa der sociaal-democratie nog niet hadden kunnen vinden. Het was zelfs voor de leiding van de CPN duidelijk, dat haar eenheidspolitiek had gefaald door de nog altijd geïsoleerde positie van de CPN. Uit de gehouden inleidingen op de genoemde partijbestuursvergadering kwam naar voren, dat men uit deze impasse een uitweg wilde zoeken door het Nederlandse volk en in het bijzonder de Nederlandse arbeidersklasse duidelijk te maken, dat de CPN zich uitsluitend laat leiden door de nationale belangen en zich niet zonder voorbehoud en in alles stelt achter de "socialistische landen". De CPN diende er volgens Paul de Groot bovendien naar te streven in toenemende mate door de Nederlandse bevolking erkend te worden als democratische partij.

Op deze basis - de CPN als nationale en democratische partij - werd de eenheidspolitiek voortgezet en nader geconcretiseerd in het streven naar "eenheid van oppositie" (CPN, PvdA en PSP) tegen de regering Marijnen.

In zijn rede van 18 juli 1963 bekleemtoonde Paul de Groot nogmaals het nationale karakter van de CPN. Hij verklaarde dat de internationale activiteit van de CPN alleen maar zin had in zoverre deze in dienst stond van de nationale taak. Daarom, aldus de CPN-voorzitter, verklaren wij ons wèl solidair met de internationale politiek van de CPSU en niet met die van de CP van China of van Joegoslavië. Zo bijvoorbeeld, waar de CPSU de CPN-politiek voor een neutraal Nederland ondersteunt: dat is landsbelang - zo betoogde De Groot - en dus partijbelang.

Door op deze wijze de internationale onafhankelijkheid en het nationale karakter van de CPN op nadrukkelijke wijze te etaleren, hoopte de CPN-voorzitter de invloed van zijn partij op het Neder-

VERTROUWELIJK

landse volk - binnen het kader van de eenheidspolitiek - te kunnen vergroten.

Een krachtige stimulans ontving het eenheidsstreven van de CPN vervolgens in de herfst van 1963 door de succesvolle loonstrijd. Dit komt ook tot uitdrukking in de op 7 februari j.l. in "De Waarheid" gepubliceerde discussiegrondslag voor het 21ste partijcongres.

De eenheidspolitiek in de discussiegrondslag voor het 21ste Congres

Op de partijbestuurszitting van 25/26 januari j.l. bracht de CPN-voorzitter de noodzaak naar voren van een "nieuwe oriëntering" van de partij. In een publicatie in "De Waarheid" dd. 11 februari verduidelijkte De Groot deze "nieuwe oriëntering" door te wijzen op een aantal z.i. verheugende verschijnselen, die zich de laatste tijd in ons land voordeden. "De arbeiders zijn in de afgelopen loonstrijd meer klassebewust en strijdvaardiger geworden; in de PvdA grijpen de ideeën van de minderheid inzake vreedzame coëxistentie en ontwapening verder om zich heen; wetenschappelijke werkers binden de strijd aan tegen de BVD; in katholieke en protestants-christelijke kringen neemt de positieve waardering van het marxisme toe."

De Groot ziet in al deze verschijnselen een "groei in de breedte van de communistische politiek, buiten de directe invloedssfeer van de partij om". Het is deze ontwikkeling, die - naar de mening van De Groot - een "nieuwe oriëntering" van de partijpolitiek vereist. Immers, hoe kan deze "nieuwe aanwas van progressieve krachten" gestimuleerd worden en dienstbaar gemaakt aan de strijd voor democratie en socialisme in Nederland en voor een nationale bijdrage tot de wereldvrede, aldus de probleemstelling van de CPN-voorzitter.

Partijsecretaris Henk Hoekstra stelde dan ook in zijn inleiding op de discussiegrondslag tijdens de jongste partijbestuurszitting, dat deze "nieuwe oriëntering" vóór alles betekent dat de partij zich moet richten op haar nationale taak, dwz. op voortzetting en uitbreiding van de eenheidspolitiek.

Eenheid van actie, nu echter niet meer alleen tussen communisten en socialistten, zoals vervat was in de stellingen van november 1962. De CPN acht het namelijk "onder de huidige omstandigheden" waarschijn-

lijk dat ook rooms-katholieke en protestants-christelijke kringen te winnen zijn voor een coalitie waarop een "regering van de arbeidersbeweging" kan steunen, aldus de discussiegrondslag. Dit nieuwe element in de eenheidspolitiek werd, zij het in voorzichtiger termen, voor het eerst gesteld in het gezamenlijk communiqué dat de CPN en de PCF uitgaven ter gelegenheid van het bezoek van een delegatie van laatstgenoemde partij aan Nederland in oktober 1963. In dit communiqué was - op instigatie van de PCF ? - sprake van de noodzaak om voor de eenheid te werken, "samen met de katholieke en de protestantse werkers".

Volgens de discussiegrondslag stelt de CPN zich voor een "brede" gedachtenwisseling te voeren met de PvdA, de PSP en bovengenoemde rooms-katholieke en protestants-christelijke kringen "van persoon tot persoon, tussen plaatselijke afdelingen en partijbesturen" over die vraagstukken, waarover al enige overeenstemming bestaat. In de eerste plaats komt hiervoor het vraagstuk van de lonen en prijzen in aanmerking. De CPN ziet het als haar taak de vakbeweging te steunen bij het stellen van nieuwe looneisen per bedrijf en bedrijfstak om zo de door prijsstijgingen onvermijdelijk geworden zeer forse loonsverhogingen af te dwingen, "desnoods door een nog veel bredere stakingsbeweging dan in de afgelopen herfst". In het bijzonder komt de CPN op voor grotere medezeggenschap van de ondernemingsraden bij de loononderhandelingen en voor de bevoegdheid van deze ondernemingsraden om loonregelingen af te sluiten die boven de CAO's uitgaan. Daarnaast noemt de discussiegrondslag o.a.: verdediging van de parlementaire democratie tegen de aanvallen der rechtse partijen, opheffing van de woningnood, democratisering van het onderwijssysteem, opheffing van de gemeenteclassificatie, nationalisering van het aardgas, bescherming van de landbouw, verkorting van de dienstplicht en opheffing van de boycot van de CPN voor radio en TV.

Ook internationale vraagstukken - zoals verbetering van de Oost-West-verhouding, beëindiging van alle atoomproeven, bestrijding van de multi-laterale kernmacht en de as Bonn-Parijs, afwijzing van rassendiscriminatie en fascistische regimes - wil de CPN thans zien in het licht van haar nationale (eenheids)politiek, zoals Paul de Groot deze formuleerde in zijn rede van 18 juli 1963.

Een duidelijk voorbeeld van deze tactische wending is de verande-

VERTROUWELIJK

ring in de omschrijving van de CPN-politiek inzake een neutraal Nederland. In de stellingen van november 1962 werd de staatkundige neutraliteit van Nederland gesteld als een eis, waaraan niet alleen de consequentie van "onmiddellijke, eenzijdige ontwapening" verbonden werd, maar ook de beëindiging van het lidmaatschap van NAVO en EEG, "waardoor Nederland tot geen enkel militair of economisch blok zou behoren".

Thans zegt de discussiegrondslag in het kader van de eenheidspolitiek: "In overeenstemming met de economische en politieke belangen van ons land, neemt de drang toe om naar alle zijdenbetrekkingen te onderhouden. Een neutraliteitspolitiek zou daartoe de beste voorwaarden scheppen". Over de eis tot onmiddellijke, eenzijdige ontwapening en uittreding uit NAVO en EEG wordt niet meer gerept! Door deze tactische manoeuvre tracht de CPN in de huidige omstandigheden haar neutraliteitspolitiek, die weer een plaatselijke (Nederlandse) concretisering is van de internationaal door de communisten voorgestane politiek van vreedzame coëxistentie, meer kans van slagen te geven.

Tijdens de discussie op de bovenvermelde partijbestuursvergadering onderstreepten verschillende partijbestuurders "het groeiende eenheidsstreven der Nederlandse werkers" met plaatselijke ervaringen van samenwerking tussen communisten en socialisten in de loonacties op de bedrijven, in buurtacties en in het gemeenteraadswerk. Instructief in dit opzicht was ook een artikel in "De Waarheid" van 6 februari, waarin een algemeen overzicht werd gegeven van tal van gemeenten waar de communisten weer in raadscommissies waren toegelaten.

Het "verder perspectief" van de eenheidspolitiek

In een commentaar op de discussiegrondslag in "De Waarheid" van 14 februari j.l. benadrukte Paul de Groot, dat de eenheidspolitiek van de CPN niet alleen gericht is op "eenheid van actie" voor lotsverbetering en internationale ontspanning, maar dat deze politiek ook nog een "verder perspectief" kent, n.l. de "hereniging der Nederlandse arbeidersbeweging".

Eerder al, op de partijbestuursvergadering van eind januari, had De Groot betoogd dat de sleutel tot deze hereniging gelegen was in het vraagstuk van oorlog en vrede. "Bereiken communisten en socia-

VERTROUWELIJK

lijsten overeenstemming over dit probleem, dan is het oplossen van andere theoretische en praktische vraagstukken veel gemakkelijker", aldus De Groot. Dan zal de voornaamste hindernis zijn overwonnen die de hereniging van socialisten en communisten in de weg staat.

Geheel nieuw is deze voorstelling van zaken zeker niet. Reeds in de stellingen van november 1962 werd al het verschiet geopend van de "hereniging der arbeiderspartijen", mits er overeenstemming zou groeien tussen communisten en socialisten over het "kardinale vraagstuk van oorlog en vrede". Wel is er sindsdien sprake van een duidelijke accentverschuiving. In de recente discussiegrondslag is het perspectief van de "hereniging" namelijk bewust op de voorgrond geplaatst om, zoals Paul de Groot schreef in "De Waarheid" van 14 februari, de zaak van het socialisme nieuwe bezieling te geven. Opmerkelijk is daarbij dat, terwijl de stellingen van november 1962 nog onomwonden spreken van een hereniging op basis van "de scheppende toepassing van de marxistisch-leninistische beginselen", daarvan in de discussiegrondslag niet meer wordt gewaagd. Alweer een ontwikkeling die gezien moet worden als een tactische wending om het eenheidsstreven van de CPN te bevorderen.

Deze accentverschuiving in de richting van een "hereniging der arbeidersbeweging" heeft twee duidelijke aspecten. In de eerste plaats een verhoogde activiteit op het terrein van de "practische eenheid". Partijbestuurder Gerard Maas sprak b.v. tijdens bovengenoemde partijbestuursvergadering uitvoerig over de noodzaak om op brede basis te komen tot een gemeenschappelijke strijd voor de vrede. Dat de CPN inderdaad na jaren eindelijk bereid lijkt deze "brede basis" te verwezenlijken, bleek uit een publicatie in "De Waarheid" van 14 februari j.l. waarin een gezamenlijke demonstratie tegen de kernbewapening werd aangekondigd, te houden op 4 april a.s. te Amsterdam door het "Comité 1961 voor de Vrede" en de communistische mantelorganisatie de "Nederlandse Vredesraad".

De grondslag waarop dit gemeenschappelijk optreden plaats vindt is: actie tegen de kernwapens, "waar ook ter wereld en voor welk doel ook"(!)

Voor de eenheidspolitiek van de CPN is deze tactische omzwaai in het beleid van de NVR stellig een belangrijke stimulans. Maar of Moskou

VERTROUWELIJK

er erg mee ingenomen zal zijn dat in Nederland de communisten steun gaan verlenen aan een demonstratie, die impliciet mede gericht is tegen de Sowjet-kernmacht, is nog de vraag.

Het tweede aspect van de accentverschuiving naar de "hereniging", is een toenemende drang van CPN-zijde om te discussiëren met "andersdenkenden", en dan vooral met sociaal-democraten, over de theoretische vraagstukken van het socialisme in deze tijd. Partijbestuurder Friedl Baruch wees hierop tijdens de bespreking van de discussiegrondslag in het partijbestuur.

Hij achtte het in dit verband van het grootste belang om de ideologische achtergrond van de partij te versterken door studie en scholing. "Wij kunnen een afdoend antwoord geven op de vragen die in PvdA- en progressieve burgerlijke kringen op gebied van het socialisme rijzen", zo stelde Baruch, "maar we doen het te weinig".

De voornaamste opgave hierbij - aldus de discussiegrondslag - zal zijn, het wantrouwen en de vooroordelen te overwinnen die in de loop der jaren onder de massa van de sociaal-democratie tegen de CPN zijn gekweekt, deels door de rechtse leiders der sociaal democratie, deels door het sectarische optreden van de CPN in het verleden.

Paul de Groot betoogde tijdens de discussie op de partijbestuursvergadering van eind januari, dat daarom afgerekend moest worden met de mythe van de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid der communisten aan Moskou. "Er mag niet aan getwijfeld kunnen worden, dat onze stellingname en ons optreden geen invloed ondergaan van instanties die in ons land niet ter verantwoording kunnen worden geroepen", aldus de CPN-voorzitter. Marcus Bakker knoopte in zijn discussiebijdrage aan op de sectarische houding van de CPN in het verleden. Hij merkte op dat er na de oorlog van het Kominformblad "Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie" een schadelijke invloed uitging op het eenheidsstreven, daar het vraagstuk van de sociaal-democratie in dit blad vanuit "een vernietigingsoogpunt" werd gezien. "Dat heeft soms ook onze eigen publicaties beïnvloed", aldus Bakker. Wat thans wordt bestempeld als "de sectarische houding van de CPN in het verleden", duidt kennelijk op de handhaving van de eigen vakbeweging - de EVC - tot 1958 en - wat de tijd daarna betreft - op de tegenzin van vele, oudere, CPNers om lid te worden van het NVV.

VERTROUWELIJK

De houding van de CPN t.o.v. het revisionisme

De meest opmerkelijke uitspraak in de discussiegrondslag is ongetwijfeld de bereidverklaring van de CPN om, op grondslag van de eerbiediging van de autonomie van de partij, "kameraadschappelijke contacten" met de Joegoslavische Communistenbond aan te knopen.

De vraag rijst wat Paul de Groot bewogen heeft om zijn standpunt in deze te wijzigen. Op de partijbestuursvergadering van 30 en 31 mei 1963 verklaarde de CPN-voorzitter immers nog dat er pas sprake zou kunnen zijn van een herstel der betrekkingen, wanneer Tito het "revisionistisch program" der Joegoslavische Communistenbond veranderde en bovendien de contacten tussen deze bond (en de Joegoslavische Ambassade h.t.l.) enerzijds en de SWP (en de oude EVC) anderzijds, verbrak.

Noch het een, noch het ander is inmiddels in duidelijke mate geschied. Men kan zich afvragen of de CPN-voorzitter gezwicht is voor de politieke druk van Moskou, een druk waaraan de jongere CPN-leiders, zoals Henk Hoekstra en de gebroeders Wolff al enige tijd geleden bleken te willen toegeven.

In een artikel in "De Waarheid" van 18 februari gaf De Groot in elk geval slechts onduidelijk commentaar op deze kwestie.

Hij betoogde in de eerste plaats, dat er geen reden is om in dit verband de principes van de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960 te wijzigen. Dit betekent dus, dat De Groot toch nog steeds wil vasthouden aan de stelling dat het revisionisme het voornaamste gevaar voor de communistische wereldbeweging is. Weliswaar behoefde ook de kwestie Joegoslavië een nieuwe behandeling - aldus de Groot - doch dit was een zaak van internationaal beraad. Met deze opmerking critiseerde de CPN-voorzitter in feite de eigenmachtige houding van Moskou ten opzichte van het revisionisme, de Russische toenadering tot Joegoslavië sinds 1961 en uitspraken van Chroestsjow als zou het dogmatisme in de huidige omstandigheden (het geschil met China!) "het grootste gevaar" voor de communistische wereldbeweging zijn.

De vraag is echter, zo vervolgde De Groot zijn betoog, of het voor onze partij nog langer nodig is, het herstel van de contacten, dat door de Joegoslavische Communistenbond gewenst wordt, af te wijzen.

VERTROUWELIJK - 10 -

VERTROUWELIJK

Deze probleemstelling is weer eens een voorbeeld van die merkwaardige tegenstelling tussen theorie en praktijk die het - in wezen opportunistische - beleid van de CPN-voorzitter kenmerkt. Bovendien geeft De Groot hiermee te kennen dat dit herstel der betrekkingen met de Joegoslaven - anders dan uit de discussiegrondslag blijkt! - de CPN (en in elk geval De Groot zèlf) is opgedrongen. Tenslotte zou uit deze formulering kunnen worden begrepen, dat het gevaar van revisionisme in eigen gelederen in de ogen van de CPN-voorzitter nu toch wel duidelijk en definitief is bedwongen. Dit laatste wettigt tevens de veronderstelling dat De Groot, zèlfs als de betrekkingen met Joegoslavië hersteld zullen zijn, geen verzoenende hand zal uitsteken naar de SWP-leiding.

Het beroep dat de CPN-leiding in juli 1962 en april 1963 deed op boetvaardige SWP-aanhangers (géén bestuurders) om terug te keren in de CPN, wordt in de recente discussiegrondslag dan ook niet herhaald. Wel wordt daarin nog eens de aandacht gevestigd op de "thans definitieve" nederlaag van de "rechtse scheurmakersgroep De Brug".

Opmerkelijk was tijdens de bespreking van de discussiegrondslag de uitspraak van Marcus Bakker, dat het eenheidsstreven van de CPN na de oorlog veel schade had ondervonden doordat de leiding van de partij tijdens de oorlog in handen was gekomen van "de rechtsen" (Wagenaar, Reuter c.s.). Mogelijk wilde Bakker met deze opmerking duidelijk maken dat, hoe ver de CPN ook zou gaan in haar eenheidspolitiek, de leiding van de SWP in elk geval niet op tegemoetkomendheid van CPN-zijde behoefde te rekenen.

De houding van de CPN in het geschil tussen Moskou en Peking

De verklaringen in de discussiegrondslag over de rol van de CPN in de internationale communistische beweging en in het Sino-Sowjet-geschil, zijn geheel gebaseerd op de rede van Paul de Groot van 18 juli 1963. Uitdrukkelijk wordt nogmaals de autonomie van de partij onderstreept en elke inmenging of bevoogding door andere CP-en fel afgewezen. Op deze voorwaarden - aldus de discussiegrondslag - wil de CPN samenwerken in de strijd voor de vrede en in de theoretische discussie met alle communistische partijen, zonder uitzondering (opm.:

VERTROUWELIJK

duis ook met de CP van China).

De algemene politieke lijn van de Chinese CP en de pogingen van deze partij tot fractievorming of inmenging in andere communistische partijen wijst de CPN echter opnieuw nadrukkelijk af. Zij is echter tevens van mening dat de internationale discussie in zodanige vormen moet geschieden, dat de "eenheid van actie der communistische partijen ter beteugeling van het imperialisme" niet wordt belemmerd.

Uit de discussiegrondslag blijkt verder, dat de CPN voorstander is van een internationale conferentie van alle partijen, met als hoofddoel de versterking van bovengenoemde "eenheid van actie" op basis van de verklaringen van Moskou van 1957 en 1960 en daarnaast van normalisering van de discussie, zodanig, "dat de onjuiste stellingname en praktijken van de Chinese CP op een overtuigende manier worden weerlegd". Deze conferentie zou voorts, "zorgzuldig voorbereid", op "het meest geschikte ogenblik" moeten plaats vinden.

Over "het nut van regionaal overleg" (een regionale conferentie van de CP-en, uit de "kapitalistische landen"), zoals dit ter sprake kwam in het gemeenschappelijk communiqué van de CPN en de PCI, ter gelegenheid van het bezoek van een delegatie van laatstgenoemde partij aan Nederland in september 1963, wordt niet meer gerept.

De discussiegrondslag besluit met de verklaring dat de CPN de gedachtenwisseling met de "communistische partijen van alle landen", die zij in het najaar van 1963 begon met de PCI en de PCF, zal voortzetten, ter versterking van de eenheid en ter verdediging van "de scheppende theorie van het marxisme-leninisme". In aansluiting hierop meldde "De Waarheid" van 19 februari het vertrek van een partijdelegatie, bestaande uit Joop Wolff (hoofdredacteur van "De Waarheid") en Paul de Groot, naar Italië.

Uit alles blijkt dat de CPN-leiding (i.c. De Groot) inzake het geschil tussen Moskou en Peking nog steeds een "middenkoers" ambieert. Aangenomen mag worden, dat de CPN-leiders echter terdege beseffen dat de belangen van hun partij in geval van een breuk tussen de GPSU en de CPC door historische banden, geografische ligging en om redenen van materiële aard, duidelijk aan de kant van Moskou liggen. Dit verklaart wellicht ook waarom De Groot in "De Waarheid" van 18 febru-

VERTROUWELIJK

ari pleitte voor het zoeken naar vormen van internationale samenwerking tussen partijen die weliswaar tactische verschillen kennen, maar ideologisch dezelfde grondslagen hebben.

Dat de CPN-voorzitter zich op dit punt niet kan onttrekken aan "wishful thinking", bleek uit zijn openingsrede over de discussiegrondslag op de partijbestuursvergadering. Hij verklaarde daarin namelijk dat naar zijn persoonlijke mening het gevaar van een internationale scheuring thans achter de rug was!

De interne organisatie van de partij

De interne ontwikkeling van de CPN sinds het 20ste partijcongres, wordt in de discussiegrondslag in het algemeen te rooskleurig voorgesteld. Er wordt gewaagd van een groei van de partij met "vele nieuwe leden", terwijl thans ook de intellectuelen in toenemende mate blijken te geven van sympathie en interesse voor de partij en haar ideeën. Betreffende de abonneewerving voor "De Waarheid" wordt echter over "stagnatie" gesproken; hetgeen een duidelijke aanwijzing is van de hachelijke omstandigheden waarin dit blad verkeert.

Als een van de belangrijkste opgaven van het congres noemt de discussiegrondslag de formatie van een nieuw partijbestuur. De huidige partijleiding - zo wordt gesteld - is een formatie die hoofdzakelijk aaneengesmeed werd door de strijd tegen de "rechtse scheurmakers van De Brug". De "nieuwe oriëntatie", aldus partijsecretaris Henk Hoekstra, vereist een leiding, die landelijk en plaatselijk, gezag en vertrouwen geniet, zowel in als buiten de partij. Deze situatie vraagt van de nieuwe partijleiding "soepelheid en doortastendheid naast beginselvastheid". Hoekstra wees in dit verband op het grote belang dat de oudere partijgenoten voor de partij hebben door hun langdurige ervaring en hun in de strijd beproefde gezag. "Vaak is de neiging aanwezig - aldus de discussiegrondslag - om bij de keuze van het kader uit te gaan van lichamelijke geschiktheid voor de dagelijkse werkzaamheden. De tendens treedt daarbij op om, met negering van "oude, beproefde kaders", steeds maar weer "nieuwe, jeugdige kaders" naar voren te schuiven. Dit moet worden afgewezen".

Valt in deze uitspraak, naast een maatregel tegen verslapping

VERTROUWELIJK

van de ideologische instelling binnen de partij ("afglijden naar rechts") wéllicht ook een bezorgdheid te beluisteren van oudere en/of lichamelijk minder geschikte partijgenoten als Paul de Groot, Joop Wolff en ook Henk Hoekstra zèlf, over hun handhaving in de partijleiding?

Hoe het ook zij, het is in elk geval duidelijk dat het komende partijcongres beslist geen drastische verjonging van de partijleiding zal brengen.

12 maart 1964.

VERTROUWELIJK